

Frigjøringsdagen

Jeg vil takke André Nørheim for hans innlegg 9. mai som var meget tankevekkende (og må ha kommet til BT i rekordfart). Men jeg må arrestere ham på en ting; at BT ikke hadde nevnt 8. mai i avisen. Og når ikke BT protester på dette, får en leses gjøre det. Øivind Ask i Tett på-redaksjonen hadde en artikkel med stort bilde på side 23. Undertegnede befant seg et sted på bildet. Jeg var fredsruss.

CHRISTEN LØBERG, BERGEN

Dårlig oppfølging

Jeg har vært på mange institusjoner, og der var det ikke enkelt. Jeg kom meg ut med livet i behold, men mange led en hard skjebne, og mange døde så altfor tidlig. Da jeg kom inn var jeg 19 år, nå er jeg i femtiårene. Siden har jeg gått og plaget meg med store doser medisin. Men noe bedre er jeg ikke blitt. Så sier man at man skal følge opp folk. Det er greit; så går det to måneder, og du er glemt og må klare deg selv. Hva er vitsen med det? Hvis de visste hvor viktig det er å snakke med andre, så må de mene det de sier. For hva er det ellers de mener? Det er visst den samme suppen opp igjen.

S.A.N.

Bensinen er billig

I 1960 fikk en industriarbeider åtte og en halv billett hos Oslo Sporveier eller seks liter bensin for en timelønn. 46 år senere får industriarbeideren fremdeles åtte og en halv sporveisbillett for timelønnen si. Velger han derimot å kjøpe bensin får han i dag fjorten liter. Med andre ord har prisen på kollektivreise stått stille mens bensinprisen er blitt mye lavere. For Bergen faller sammenlikningen enda dårligere u,t fordi kollektivtakstene er høyere og tilbudet dårligere enn i Oslo. Fra 1998 til mars 2005 økte prisen på en annen nødvendighetsvare, elektrisitet, med nærmere 50 prosent, altså langt mer enn bensinen uten at det utløste samme krav fra politikerne om lavere avgifter. Faktisk økte bensinprisen ellers i Europa kraftigere enn i Norge i perioden 1998 til 2005. I Danmark med 38 prosent og i snitt for EU med 35 prosent. I tillegg bruker norske husholdninger en mindre andel av inntekten på bensin enn tidligere. Derfor burde politikerne heller bruke kreftene sine på å senke kollektivtakstene enn å kreve enda billigere bensin.

KJELL ERIK ONSRUD, LEDER AV FOR JERNBANE

Hva gjør Norge?

I Verdens Handelsorganisasjon (WTO) er det nå diskusjon om hvor mye utviklingslandene skal kunne beskytte egen matproduksjon. En stor u-landsgruppe krever å kunne beskytte seg med toll av hensyn til matvaresikkerhet og arbeidsplasser. Høye tollsatser er for mange utviklingsland den eneste måten å beskytte egen produksjon på. Nå presser USA og andre mateksporterende land på for at utviklingsland skal kutte sine tollsatser og dermed åpne sine markeder mest mulig for import. Hvis USA får viljen sin, vil subsidiert mat fra USA utkonkurrere millioner av fattige bønder.

Hvor er Norge i denne kampen for beskyttelse av lokal matproduksjon i fattige land? Krever vi sammen med våre allierte i WTO gjenvetelser fra utviklingslandene for å kunne støtte deres krav? Eller gir vi og våre allierte uforbeholden støtte til utviklingslandene? Gjør vi alt vi kan for at utviklingslandene skal få den beskyttelsen de selv krever? Eller sitter vi og våre allierte musestille og lar utviklingslandene ta kampen alene? Jeg er spent på et svar fra utenriksminister Jonas Gahr Støre.

CØRIL ANDREASSEN, NESTLEDER I NATUR OG UNGDOM

En lønn å leve av

I Norge i 2006 burde alle arbeidstakere ha en lønn som de kan leve av uten å være avhengig av andre. Dette enkle kravet fra Fagforbundet er årsak til at det er fare for streik både i kommunesektoren og helsesektoren. Mange av Fagforbundets medlemmer tjener mellom 230.000 og 260.000 kroner i året. Det sier seg selv at det ikke lar seg gjøre å overleve på så lite. Vanlige folk møtter hånflir når de kommer til banken for å låne til bolig. Et eksempel så vi i oppslaget i Næringsliv24 3. mai. Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) har laget et standardbudsjett for hva det koster å leve i Norge. Bruker vi det, ser vi det samme. Folk som tjener så lite som de lavest lønnte i kommuner og helsesektor, kan rett og slett ikke greie å betale for et normalt liv med den lønnen de har. De går med underskudd på ca. 500 kr pr. måned selv om de lever nøkternt.

Det er disse menneskene som passer på mor og far når de kommer på sykehjemmet, som stiller oss når vi er syke og som ser til at ungene våre vokser opp i trygge og gode omgivelser. Selv ikke livreddere i ambulansen og brannbilten tjener så pass bra at de greier seg. Det er mange flere yrkesgrupper, svært mange av de varme hendene det snakkes så vakkert om, har tomme lommebøker. Vi i Fagforbundet er nøkterne i vårt krav til arbeidsgiverne. Vi vil ha en lønn det går an å leve av. Ingen med full opptjening i lønnsystemet bør tjene under 260.000, og selv det er altfor lite. Så langt har vi fått et rungende nei til dette kravet.

Fagforbundet ønsker ingen streik, verken i kommunene, i helsesektoren, i de private barnehagene eller noen av alle de andre samfunnsområdene vi har medlemmer. Men blir det streik ber vi dere huske dette: Det eneste vi ba om var en lønn å leve av.

ROGER HEIMLI
FYLKESLEDER FAGFORBUNDET HORDALAND

Det har aldri vært særlig greit å være Helmer – teaterhistoriens største dott!

LINN ULLMANN
I AFTENPOSTEN

Bare pappskaller vil prøve å kjøpe opp Schibsted.

TINIUS NAGELL-ERICHSEN
TIL AFTENPOSTEN

Det er litt bonanza.

IDAR VOLLVIK ETTER
SVMILLENDE AKSJEFORTJENESTE
(AFTENPOSTEN)

Det er i år 150 år siden Sigmund Freud ble født. Dette markeres mange steder i verden, også i Norge. Hva er så det viktigste bidraget fra psykoanalysen?

Freud i 150

Eysteinn Victor Våpenstad
Spesialist i klinisk psykologi

DET KANSKJE aller viktigste bidrag fra psykoanalysen i dag er at det nytter og er viktig å snakke sammen. En av Freuds pasienter sa at det Freud tilbød henne var en «samtalekur». I vår tid, hvor det er sterke krefter som ønsker å gjøre samtalen om de personlige og smertefulle sidene ved livet til noe instrumentelt og teknisk, så er dette et mykt alternativ med enorm kraft. Det er ettertrykkelig dokumentert at psykoterapi virker og pasienter i psykisk helsevern vil i dag kunne tilbys en eller annen form for samtalekur. Psykoanalysen har etablert troen på at det å snakke sammen om sitt liv på en dyptgripende måte, det å bli lyttet til og det å bli forstått, er avgjørende viktig for vår psykiske helse.

Den moderne psykoanalysen er tydelig på at det er relasjonene som gjør oss til den vi er. Uten relasjoner til andre mennesker er vi ikke en person. Den engelske psykoanalytiker Donald Winnicott sa at «det er ikke noe slikt som et spedbarn». Med det mente han at spedbarnet ikke eksisterer for seg selv alene, men er nøye innvevd i forholdet til sin mor, mor og barn er nærmest ett. Psykoanalysen har siden Freud beveget seg bort fra en intrapsykisk og over til en relasjonell synsvinkel på menneskelig fungering. Dette har stor betydning for hvordan vi driver psykoterapi, men det har også betydning for hvordan vi organiserer viktige sider ved samfunnet som barns mulighet til å ha kontakt med foreldre under sykehusopphold, i vår tilrettelegging av fødselspermisjoner, barnehager, skoler, organisasjoner og bedrifter.

PSYKOANALYSEN i dag understreker betydningen av de tidlige nære relasjoner for hele resten av vårt liv. Psykoanalysen beskyldes av enkelte kritikere for å henge seg fast i barndommen, men det er akkurat det motsatte den søker å oppnå. En god psykoanalyse har som mål å frigjøre fra barndommens mindre gode relasjonserfaringer fordi slike erfaringer legger mønstre for senere nære forhold til andre. Psykoanalysen tilbyr en mulighet til å arbeide seg fri i forhold til relasjonsmønstre som har vært livsbegrensende og uøleggende. Dette er blant annet mulig ved å bli kjent med hvordan slike mønstre også vil utspille seg i her-og-nå relasjonen til psykoanalytiker.

I dagens gjennomregulerte behandlingsvervderg der alt skal tallfestes, evidensbaseres og manualiseres, er psykoanalysen en klar motvekt. I psykoanalysen er det ikke alltid så viktig å kunne forklare alt, men viktigere om vi kan forstå noe av den emosjonelle kjernen i det som skjer.

debatt

Av Valborg Sweeney,
sosialdemokrat

«Mamma, President Bush ønsker innvandrere velkommen til Amerika!» Det var stor begeistring i min datters stemme da hun ringte meg for å fortelle hva hun hadde hørt på nyhetene. Min datter har bodd i Norge store deler av sitt liv, men ser likevel på seg selv som amerikaner. Denne setningen fikk meg til å reflektere litt over situasjonen her hjemme. Når til og med George Bush som er erkekonserverativ velger å se verdien av en god integrerings- og innvandringspolitikk burde vel den skandinaviske sosialdemokratiske velferdsmodellen ligge lysår foran? Slik er det dessverre ikke.

Da jeg som nordmann flyttet til

PSYKOANALYSENS FAR: Det amerikanske tidsskriftet Newsweek slår fast på sin førsteside 27. mars at «Freud is NOT dead». Freuds skapeverk? psykoanalysen? lever videre, men den har gjennomgått betydelige forandringer siden Freud døde i 1939.

FAKSIMILE

Den moderne psykoanalysen er oppvakt av å være et alternativ til det fabrikkmessig naturvitenskapelige og å ta vare på tvevdygheten i tilværelsen. Den amerikanske professor i klinisk psykologi Louis A. Sass sier at tvevdygheten er psykoanalysens es-sens.

DEN MODERNE psykoanalysen er oppvakt av å knytte tette bånd mellom akademien og profesjon, og den benyttes seg ofte av vitenskapelige metoder som kan beskrives som hermeneutiske. Slik er psykoanalysen i dag en sentral disiplin blant humanvitenskapene.

Psykoanalysen er i dag en del av folkepsykologien, den parodieres på film og begreper som «ubevisst» og «fortegning» brukes i dagligtalen og har mening for de fleste. Selv om det ikke alltid er gjort like eksplisitt, så er psykoanalysen fortsatt et viktig bidrag til behandlingen i psykisk helsevern. Ikke minst i den miljøterapeutiske behandling i institusjoner, er begreper og tanke-måter fra det psykoanalytiske landskap, fremtredende. Begreper som «splitting» og «projeksjon», for ikke å snakke om «containment» – det å kunne «romme» sterke følelser, er det psykoanalysen etter Freud som har utviklet og innført. I dag er det vanskelig å komme utenom slike fenomener i behandlingen av alvorli-

ge psykiske lidelser. Også innenfor organisasjonspsykologien finnes en psykoanalytisk tradisjon. Psykoanalysen er en betydelig bidrags- yter i arbeidet med å forstå hva som skjer i grupper og organisasjoner som utsettes for sterke belastninger; det kan være terminalavdelinger på somatiske sykehus, krise og katastrofeberedskapsgrupper eller bedrifter som må gjennom nedbemanninger.

Psykoanalysen er stadig sentral i kunst og humaniora. Freuds ene barnebarn ble selv en kjent kunstmaler. Både i film, teater og litteratur er det psykoanalytiske tankegods blant inspirasjonskildene. Også i den mer akademiske forståelse av kunst og kulturelle fenomener, har psykoanalysen i dag en stor plass. Det gjelder både i litteraturvitenskap, sosiologi og sosialantropologi. Et godt eksempel er psykoanalytiker Glen Gabbard som har skrevet en analyse av tv-serien Sopranos ut fra en psykoanalytisk forståelse. Filosofene har lenge fattet stor interesse for psykoanalysen, både for å kritisere den, men også for å studere den som en egen vitenskapelig metode til erkjennelse av det menneskelige.

PSYKOANALYSEN er et intenst mellommenneskelig møte. Den som skal bli psykoanalytiker må selv gå lenge i psykoanalyse for å forberede seg på

dette møtet. Slik er psykoanalysen en form for mesterlære der kandidaten opplever mesteren i arbeid, ikke på en ytre ting, men på seg selv. Psykoanalysen er et alternativ til dagens «samlebåndsterapi» der terapeuten gjøres til en produksjonsarbeider som blindt overlates til å følge det utenforstående «eksperter», helsebyråkrater og tidsånden for øvrig dikterer som riktig behandling. Psykoanalytikerens vil kjempe for sin egen og pasientens autonomi og for deres rett til å beskytte det terapeutiske rom fra slik innblanding utenfra. Dette stiller naturlig nok store krav til psykoanalytikerens etiske og moralske holdning, men det er nettopp derfor den moderne psykoanalysen bruker så mye tid og spalteplass i dag til å diskutere hvordan psykoanalytiker virker på pasienten og hvordan psykoanalytiker, selv med de beste hensikter, kan stå i fare for å påvirke behandlingen på måter som ikke bare fremmer pasientens utvikling. Den moderne psykoanalyse erkjenner at det ikke er mulig å fjerne seg fra smerten ved livet, men at vi kan forsøke å forstå hva livet kan handle om.

DET PASIENTENE tar inn er ikke bare ny forståelse av hvem de er og hvor de kommer fra, men like mye den forstående holdning og funksjon: Analytiker som et medmenneske som forsøker å forstå hva som bor i dem i hver time - fire til fem timer hver uke i flere år. Psykoanalysen ønsker å forbli i en humanistisk tradisjon hvor vi ikke kan garantere evig lykke, smertefritak og sikker kur, men hvor viljen til å gå inn i samtalen og relasjonen er det sentrale.

Hvorfor er likevel ikke psykoanalysen den anbefalte behandlingsmetode når helsemyndighetene og andre lager veiledere for hva som er anbefalt behandling for ulike psykiske lidelser? Man kan bli forledet til å tro at det er fordi psykoanalysen ikke virker, men det er feil. Hovedgrunnen er at det ikke er mulig å anbefale en behandlingsmetode som det ikke er mulig å tilby. Psykoanalysen i Norge er dessverre et lite utbyttet behandlingstilbud. Geografisk er det stort sett bare Oslo som har psykoanalytikere nok til å kunne si at det er et tilgjengelig tilbud. Bergen har bare en virksom psykoanalytiker. Onde tunger hevder at psykoanalyse bare er behandling for pene fruere fra Oslo vest. Til det er det i to ting å si: For det første så har vel pene fruere like stor rett på god psykoterapeutisk behandling som alle andre, og for det andre så er påstanden feil.

PSYKOANALYTIKERE i Norge i dag behandler personer fra alle samfunns-lag med alvorlige og kompliserte psykiske helseplager. Dette kan være pasienter som trenger langvarig og inngående psykoterapeutisk behandling og hvor andre behandlingsformer har vært forsøkt tidligere. La oss håpe at psykoanalysen som behandlingstilbud kan nå enda flere både barn og voksne i Norge, det vil gjøre en stor forskjell i mange menneskers liv.

Norge for nordmenn?

denne trenden, sammen, og fokusere på en helhetlig integreringspolitikk.

Hverdagsrasisme er et utbredt og tabubelagt tema her hjemme. Av og til dukker det opp en kampanje som skal bekjempe rasisme og fremmedhat basert på forståelse og kulturelle ulikheter, men i slike sammenheng-er fokuserer man gjerne på ekstreme grupper og voldelige rasister, og glemmer at det gjerne ikke er denne gruppen som er hovedproblemet. Jeg håper vi kan snu denne trenden, og at vi på den måten sammen kan få Ola og

Kari nordmann til å akseptere, godta og lære av det ukjente.

Vi må også akseptere det at mennesker som søker asyl og hjelp her i Norge har et bakteppe av erfaringer som vi vanskelig kan forstå. Vi har en plikt til å hjelpe medmennesker som har opplevd tortur, voldtekt, krig, sult, sykdom og nød. Selv om de ikke over natten kan tilpasse seg vårt strømlinjeformede norske samfunn.

8. mai for 61 år siden var krigen i Norge over. Jeg har lenge vært naiv nok til å tro at vi nordmenn, som selv har opplevd krig, vil kun-

ne respektere og hjelpe andre mennesker som har opplevd det samme. Det er ikke det Norge jeg ser i dag. Vi er flinke til å gi donasjoner og penger til andre land, men vi frykter nærhet til andre kulturer.

Jeg vil oppfordre mitt eget parti, som i dag sitter i førersetet i regjeringen, til å tenke nytt, tenke stort, og ikke la seg skremme av fremmedfrykt plantet av høyresiden i norsk politikk. Jeg drømmer om et varmere samfunn, et åpnere samfunn, et samfunn bygget på respekt og forståelse. Min største læring i livet har kommet gjennom det å få leve sammen med mennesker som er helt forskjellige fra meg selv, dette er en erfaring jeg unner alle. Måtte Norge derfor bli et hjertevarmt land for alle, ikke bare nordmenn.

Monopol opp i det blå?

SAS Braathens har selv skapt distanse til publikums goodwill med sin arroganse.

Straffen blir nå:

Vil de opp i det blå,

er billetter på billigsalg eneste sjanse!

INGER M. SKAFLESTAD

Debattansvarlig:
Ingvild Sæterstøl – telefon 55 21 46 08 – telefaks 55 21 37 65
epost: debatt@bt.no
Skriv kort. Mottatte manuskripter blir ikke returnert.
Innlegg kan bli forkortet.
Debattinnlegg: maks. 3000 tegn inkludert mellomrom.
Kronikkansvarlig:
Egil Horne Mikkelsen – telefon 55 21 46 03
epost: kronikk@bt.no
Kronikker: maks. 8000 tegn inkludert mellomrom.